

عنوان درس (فارسی): مبانی استنباط احکام مستحدثه

عنوان درس (انگلیسی): (Fundamentals of Deductions Emerging Edicts)

ندارد

پیش‌نیاز: دارد

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: واحد نظری

تعداد واحد: ۲

### اهداف کلی درس

آشنایی با سازوکارهای عمومی فقه و علوم وابسته در ارتباط با پاسخ‌گویی به پرسش‌های نو پیدا در حوزه فقه

### اهداف ویژه درس

آشنایی با مسائل مستحدثه، اقسام مسائل مستحدثه، علل و اسباب پیدایش مسائل مستحدثه، دسته‌بندی موضوعی مسائل مستحدثه، اصول استنباط احکام مستحدثه و مکانیسم پاسخ‌گویی به آن‌ها

### توانایی و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

توانمندسازی دانشجویان جهت آشنایی با مسائل مستحدثه و اقسام و علل و اصول استنباط احکام مستحدثه و کسب مهارت در دانشجویان با سازوکارهای عمومی فقه و علوم وابسته در ارتباط با پاسخ‌گویی به پرسش‌های نو پیدا و بررسی چند نمونه مهم از این پرسش‌ها



بخش نخست: سازوکارها

تعریف مسائل مستحدثه، اقسام مسائل مستحدثه، علل و اسباب پیدایش مسائل مستحدثه: پیدایش موضوعات تازه، دگرگونی موضوعات، توسعه اطلاعات، ایجاد ارتباطات نوین.

دسته‌بندی موضوعی مسائل مستحدثه

اصول استنباط احکام مستحدثه:

احکام اولیه: عمومات، اطلاقات، علل منصوصه، کشف مناط قطعی، مستقلات عقلیه، سیره عقلانیه

احکام ثانویه: ضرورت و اضطرار، ضرر، عسر و حرج، تراحم و اهم و مهم و...

اصول عملیه: برائت، احتیاط، استصحاب...

فقه حکومتی و عنصر مصلحت: حفظ نظام، وهن اسلام و...

ثابت و متغیر در شریعت و تأثیر زمان و مکان در تحول موضوعات

سایر موارد: حوزه مباحات، منطقه الفراغ، قلمرو عرف، مذاق شارع، روح شریعت و...

بخش دوم بررسی چند نمونه از مستحدثه:

مالکیت معنوی، قرارداد بیمه، کنترل جمعیت، باروری مصنوعی، نازا سازی، تغییر جنسیت، شبیه‌سازی، موسیقی،

تشریح و پیوند اعضاء و فروش خون، کتب ضالّه، نقاشی و مجسمه‌سازی، رؤیت هلال، اثبات دعاوی و جرائم با ابزار

جدید، ارتداد و طهارت و نجاست اهل کتاب و...

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته‌های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم‌اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه‌مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۱۰٪	-	نوشتاری: ۹۰٪	-
		عملکردی: -	



## تجهيزات و امکانات موردنیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت بورد / هوشمند - ویدئو پروژکتور

### فهرست منابع

#### منابع اصلی:

- فیض، علیرضا، *ویژگی های اجتهاد و فقه پویا*، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۲ ش.

#### منابع فرعی:

- هادوی تهرانی، مهدی، *مبانی کلامی اجتهاد*، قم: مؤسسه فرهنگی خانه خرد، ۱۳۷۷ ش.

- حسینی روحانی، محمدصادق، *المسائل المستحدثة*، قم: دارالفکر، ۱۳۸۴ ش.

- مؤمن، محمد، *کلمات سدیة فی مسائل جدیدة*، قم: مؤسسه النشر الاسلامی، ۱۳۷۳ ش.

- مهریزی، مهدی، *فقه پژوهی*، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشار، ۱۳۷۹ ش.

- جواهری، حسن، *بحوث فی الفقه المعاصر*، بیروت: دارالذخائر، ۱۴۱۹ ق.

#### منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>

۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>

۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

